

**МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 226-24-45, факс: (044) 289-00-98 E-mail: info@mlsp.gov.ua,
Код ЄДРПОУ 37567866, реєстраційний рахунок 35213015078737 в ДКСУ м. Києва, МФО 820172

29.06.2017 № 13218/0/2-14/37

На № 028/2/183-17 від 07.06.2017

**Народному депутату України
Павленку Ю. О.**

Про децентралізацію функцій щодо
захисту прав дітей

Шановний Юрію Олексійовичу!

Міністерство соціальної політики разом із Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства на виконання доручення Прем'єр-міністра України В. Гройсмана від 16.06.2017 № 23658/1/1-17 розглянуло Ваш депутатський запит, оголошений на засіданні Верховної Ради України 09.06.2017, про децентралізацію функцій щодо захисту прав дітей та повідомляє.

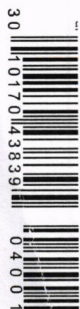
Розділом IX Конституції України встановлено систему адміністративно-територіального устрою України, яку до сьогодні не змінено.

Відповідно до статті 4 Закону України „Про добровільне об'єднання територіальних громад” добровільне об'єднання територіальних громад не призводить до зміни статусу населених пунктів сільської чи міської місцевості. При цьому згідно зі статтею 8 вказаного Закону юридична особа – виконавчий комітет сільської, селищної, міської ради, розміщеної в адміністративному центрі об'єднаної територіальної громади, є правонаступником прав та обов'язків усіх юридичних осіб – виконавчих комітетів відповідних сільських, селищних, міських рад територіальних громад, що об'єдналися.

Найменування виконавчого органу місцевого самоврядування об'єднаної територіальної громади як юридичної особи, як правило, складається з відповідного загального найменування виконавчого органу місцевого самоврядування та повного найменування відповідного представницького органу місцевого самоврядування.

Наразі існують такі рівні представницьких органів місцевого самоврядування базового рівня як об'єднаної територіальної громади, так і не об'єднаної: міська, районна у місті, сільська та селищна ради.

Водночас відповідно до законів України „Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування”, „Про органи і служби для дітей та спеціальні установи для дітей”, Порядку провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 24.09.2008 № 866 (далі – Порядок), виконавчі органи міських рад, зокрема

об'єднаних територіальних громад, є повноправними органами опіки та піклування й ніколи не були обмежені у праві створювати у своїй структурі служби у справах дітей.

Так, у всіх виконавчих органах міст обласного значення утворені та функціонують служби у справах дітей.

25.10.2015 завершився перший, проміжний етап реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади, закріплений у податковому та бюджетному законодавстві, зокрема, змінами щодо порядку фінансування об'єднаних територіальних громад за принципом фінансування міст обласного значення.

Тобто наразі кожен виконавчий орган міської ради (у тому числі об'єднаної територіальної громади), зокрема Носівська міська рада, у межах відання якої трапився випадок, згаданий у Вашому депутатському запиті, має право утворювати службу у справах дітей та виконувати всі повноваження органу опіки та піклування.

Крім цього, 19.01.2017 внесено зміни до статті 4 Закону України „Про органи і служби для дітей та спеціальні установи для дітей”, якими удосконалено правовий статус служб у справах дітей як структурних підрозділів місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Зокрема, передбачено:

утворення служб у справах дітей виконавчих органів сільських, селищних рад об'єднаних територіальних громад із штатною чисельністю з розрахунку один працівник служби не більше ніж на одну тисячу дітей, але не менше одного працівника на об'єднану територіальну громаду;

установлення штатної чисельності працівників районних, міських, районних у містах служб у справах дітей з розрахунку один працівник служби не більше ніж на одну тисячу дітей, які проживають у районі, та не більше ніж на дві тисячі дітей, які проживають у місті, районі у місті;

наявність у всіх службах у справах дітей права юридичної особи.

Якщо у нещодавно створеному виконавчому органі міської ради об'єднаної територіальної громади не утворено службу у справах дітей, то саме районні державні адміністрації та служби у справах дітей, що входять до їхнього складу, зобов'язані приймати рішення стосовно кожної дитини на території міста, оскільки згідно зі статтею 118 Конституції України та Закону України „Про місцеві державні адміністрації”, Цивільного кодексу України, вони здійснюють виконавчу владу в районах та є повноправними органами опіки та піклування.

Станом на квітень 2017 року в Україні утворено 413 об'єднаних територіальних громад на базі 1 972 територіальних громад сіл, селищ, з них 366 перейшли на прямі бюджетні відносини.

Зважаючи на те, що відповідно до законодавства об'єднані територіальні громади мають прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом та формують власні галузеві виконавчі органи (управління, відділи), результатом об'єднання громад є суттєве скорочення сфери повноважень районних державних адміністрацій, зокрема з питань промисловості, підприємництва, транспорту, зв'язку та сфери послуг, соціально-економічного розвитку, житлово-комунального господарства та комунальної власності, будівництва, охорони природи, освіти, культури, молоді, фізкультури і спорту, охорони здоров'я та соціального захисту населення тощо, за рахунок перепідпорядкування суб'єктів господарювання району,

а також зменшення кількості потенційних отримувачів адміністративних послуг на районному рівні з числа населення, яке проживає в районі.

Тому служби у справах дітей райдержадміністрацій не можуть бути скорочені або ліквідовані, їхні повноваження не можуть бути обмежені до того часу, поки в об'єднаних територіальних громадах не будуть утворені відповідні структури.

Отже, розмежування функцій стосовно захисту прав дитини між районними державними адміністраціями та міськими об'єднаними територіальними громадами залежить виключно від процесу утворення служб у справах дітей у відповідних виконавчих органах.

Однак наразі виконавчі органи сільських, селищних рад об'єднаних територіальних громад у цілому, незалежно від того, чи є в їхній структурі служба у справах дітей, мають обмежені повноваження як органи опіки та піклування.

Ці обмеження залишилися тільки у Порядку, до якого Мінсоцполітики вже підготувало зміни стосовно розширення повноважень сільських, селищних рад об'єднаних територіальних громад.

Водночас таке право органу опіки та піклування як позов до суду про позбавлення особи батьківських прав не регулюється Порядком, а тільки Сімейним кодексом України, тому в цьому питанні виконавчі органи сільських, селищних рад, зокрема об'єднаних територіальних громад, не обмежені.

Крім цього, з метою забезпечення захисту прав та інтересів дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, зокрема дітей, яким загрожує небезпека, зміни підходів при виявленні таких обставин, організації безпечного середовища для зростання та розвитку дітей шляхом посилення відповідальності батьків за невиконання своїх батьківських обов'язків, вдосконалення повноважень державних органів та органів місцевого самоврядування для реагування на випадки загрози життю і здоров'ю дітей, роботи із запобігання насильству стосовно них Мінсоцполітики зробило:

постанову Кабінету Міністрів України „Про вдосконалення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, яким загрожує небезпека”, що передбачає внесення змін до Порядку провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.09.2008 № 866, та затвердження Порядку взаємодії державних органів, органів місцевого самоврядування, закладів та установ при виявленні і забезпеченні соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, зокрема тих, які зазнали жорстокого поводження, життю і здоров'ю яких загрожує небезпека;

проект Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання жорстокому поводженню з дітьми, виникненню безпосередньої загрози їхньому життю або здоров'ю та подолання цих явищ”.

3 повагою

Міністр

А. Рева

Солодучіна, 289-52-67

